

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 " 60
četrt " — " 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznanila,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
zmanila (reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo
Neprakovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslane knjige
se ne vračajo.

Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje.)

Vsaka oseba more torej biti v trojem razmerji: ali govori in misli sama, zategadelj jo slovničarji imenujejo prvo; ali jo kdo ogovori, po takem stopi v položaj osebe, ki jo slovničarji zovejo drugo; ali ni v 1., ne v 2. položaji, to je niti ni govoreča, ne ogovorjena, ampak kdo drug govori z drugim ali misli o nji; potem postane oseba, ki, so ji slovničarji nadeli ime tretje. Navadno čitamo po slovnica, da je 3. oseba tista, o kateri se govori, ali ta označba ni prava; kajti kdor sam govori in je po takem 1. oseba, govori tudi o samem sebi in bi bil tako tudi 3. oseba, kar ni res. Zategadelj smo zgoraj 3. osebo označili nikalno in jo potem še opisali trdilno.

Če tu govorimo o osebah, ne menimo le oseb v navadnem pravem pomenu, katere označujemo kot bitja, ki jim je um in moč govora; ampak oseba v slovniškem oziru je vsaka stvar, katero si mislimo v enem onih treh položajev, naj si je to mogoče ali ne. Volk n. pr. ni oseba in zaradi tega bi tudi ne mogel biti ne 1., ne 2., ne 3. oseba v pravem pomenu; a če o njem govorimo, rekoč n. pr., da je volk požrešna žival, vendar pravimo, da je iz slovniškega stališča 3. oseba. In če znana basen volka uvede govorčega z ovčarjem, postavi ga v stanje 1. ali 2. osebe v slovniškem pomenu.

Vsaka stvar torej more biti, ali si jo vsaj moremo misliti v enem onih treh položajev. Te položaje pa izraža na glagolu ali že osebilo samo, ali poleg tega še osebni zaimek.

Potrebno je osebni zaimek pristaviti, ako osebilo samo danes ne določuje več natančno dotične osebe: to posebno v nemškem jeziku in sploh tam, kjer se je osebilo preveč obrusilo in kjer je nastalo takim potem preveč enakih oblik.

Ova govorna razmerja stvari, izražena po osebilo na glagolu samem, imenuje Kern „glagolove osebe“. Če še poleg tega osebni zaimek zaznamuje glagolovo osebo, potem je osebni zaimek osebikova beseda, glagolova oseba pa itak osebik. Čudno! —

Iz dosedanjih vrst 2. točke sledi, da se pojem „podloga“ in pojem „glagolove osebe“ ne krijeta popolnoma; kajti podloga sam na sebi ni izpremenljiv, govorno razmerje pa je izpremenljivo: isti podlog je sedaj 1., sedaj 2., sedaj 3. oseba. Vzamimo konkreten primer. Vodnik bil je vse svoje dni Vodnik; a vendar bil je poleg tega vsikdar 1. glagolova oseba, če je sam govoril ali mislil; in postal je 2. glagolova oseba, če ga je kdo ogovoril; in stopil je vsikdar v položaj 3. glagolove osebe, če je kdo o

njem govoril. Glagolove osebe so torej le različna lica, katera morejo dobiti podlogi. Seveda na takšen način tudi zaznamujemo podloge, a ne po bistvu, ampak po govornem položaji.

Dvoje torej moremo razločevati na vsakem stavkovem podlogu: njegovo bistvo, zaznamovano po njegovem imenu, in njegovo govorno razmerje, navadno zaznamovano po osebilu ali poleg tega tudi po osebnem zaimku. Najdemo li pa oboje v vsakem stavku, o tem bomo razpravljali pozneje.

Tako pa pridemo spet do teh-le premislekov:

1. po Kernu je podlog, zaznamovan po osebilu, glagolova oseba, in ta glagolova oseba je stavkov osebek; podlog sam na sebi pa bi naj bil tudi osebek! To se ne strinja.

2. podlog, zaznamovan po osebilu, je osebek; podlog, zaznamovan po osebnem zaimku, pa ni osebek, ampak osebкова beseda!

To se spet ne strinja.

Saj smo že ponavljali dosti dovolj, da po Kernu n. pr. oblika piš-e-m druží v sebi dva elementa: glagolovo deblo in osebilo, ki kaže na glagolovo osebo ali osebek. Osebilo je torej zunanje vidno znamenje osebkovega pojma, kakor so vsa imena znamenja stvari in vse številke znaki števil, sploh kakor so besede vidni in slišni znaki vseh pojmov. V obliki pišem je torej pismenka m vidni in slišni znak 1. osebe, opravljajoč isto službo kakor zaimek jaz: piše-m = pisati + jaz. Ako sem pa pristavil k povedni glagolovi obliki pišem osební zaimek jaz, ali sem osebkov pomen predrugačil? Ne za betvico. Osebek sem dvakrat izrazil: prvič z osebilom m, drugič še poleg tega z zaimkom jaz. In sicer sem osebek zaznamoval le po njegovem govornem razmerji a ne po bistvu.

Osebilo in osební zaimek sta radi tega proti podlogu popolnoma v istem razmerji: oba sta zunanje znamenje podlogovo. Osební zaimek 3. osebe še nam celo več pove, nego osebilo 3. osebe; kajti znači nam tudi spol dotičnega podloga.

Kdor torej podlog, zaznamovan po osebilu, imenuje osebek, ta mora podlog, zaznamovan po osebnem zaimku, prav tako imenovati osebek.

3. podlog, zaznamovan po osebilu, je osebek; podlog, zaznamovan po svojem imenu, pa bi naj bil zopet osebкова beseda! — Tudi to se ne strinja.

Podlogovo ime in podlogovo osebilo ste proti podlogu v enakem razmerji: obe zaznamujete podlog, ime po bistvu, osebilo po govornem razmerji. To smo že slišali. Razlika je le, da nam ime podlogovo več naznanja, nego samo osebilo; a vendar bi podlog, izražen po drugem, naj bil osebek, izražen po prvem, pa ne!

Vzamimo n. pr. stavek: reke tek-ô. Podlog stavkov je nekaj, kar teče; stvar, ki jo zovemo reko, samo da se tu zaznamuje po množini; glagol teči nam pove stanje, v katerem podlog nahajamo; osebilo ô pa nam kaže, da je podlog v razmerji 3. glagolove osebe. A vendar naj bi bil osebek tega stavka podlog, zaznamovan po svojem govornem položaji, to je 3. glagolova oseba, podlog, zaznamovan po svojem bistvu z imenom „reke“, pa ne!

Iz tega sledi, da tu velja isto, kar smo prej opomnili o osebnem zaimku; to je: kdor podlog, zaznamovan po osebilu, imenuje osebek, mora podlog, zaznamovan po svojem imenu, prav tako imenovati osebek.

4. iz pojma 3. glagolove osebe izvirajo nove zapreke. 1. in 2. oseba glagolova ste namreč določeni, in razven osebila ne potrebujemo nobenega zunanjega znamenja podlogovega, da si moremo podlog predstavljati; tretja glagolova oseba pa ni določena.

Da velja ta stavek za 1. osebo, to smo že dokazali, govoreč o osebilu *m*. Če torej tisto misel tu kratko ponavljamo, zgodi se le, da ne pretrgamo logične zveze.

Rekoč n. pr.: stojim, sem jaz, ki govorim, v položaji stanja; osebito *m* nam to kaže. Samega sebe poznam in morem tudi predstavljati; zaradi tega me ni treba označiti drugače. Če pristavim še zaimek *jaz*, ne izprememim stavku „stojim“ pomena nikakor; z zaimkom le močnejše povdarjam, kar sem izrazil s samim osebito.

Za drugo osebo velja isto. Ako rečem: stojiš, tedaj je tista oseba, ki jo nagovorim, v tem položaji. Tudi to nam na obliki „stojiš“ kaže osebito *š*; tudi te osebe mi drugače ni treba označiti; kajti pred seboj jo imam in vem, komu govorim. Tudi tukaj pristavljen zaimek *ti* ne izpreminja stavku „stojiš“ pomena, niti ga ne pojasnjuje. Jedinna razlika med osebito in osebnim zaimkom 1. in 2. osebe je, da osebito samo za-se nič ne pomeni, ampak da dobi svoj pomen le spojeno z deblom glagolovim; osebni zaimek pa ima za-se svoj pomen. A to je le zunanja, nebistvena razlika. — Opoznamo moramo, da govorimo le z ozirom na jezik slovenski. V nemškem jeziku je po osebito natanko in brez dvoma označena le 2. oseba jedninska. Če kdo reče: arbeitest, vemo, da meni 2. osebo; če pa reče: arbeite, kaj izvemo takrat? Nič, kar bi bilo določeno; kajti „arbeite“ more biti: a) 1. jedninska oseba določnega naklona; b) 1. jedninska oseba veznega naklona ali konjunktiva; c) 3. jedninska oseba veznega naklona; d) 2. jedninska oseba veleznega naklona.

Toda vrnimo se k stvari! Ali smemo tudi trditi o 3. glagolovi osebi, kar smo trdili o 1. in 2.? Poglejmo! Če drugega ne slišimo, nego besedo „stoji“, kaj izvemo? Nič več, nego da je nekaj, kar ni *jaz* in ni *ti*, v položaji stanja. Kaj pa je to? — Živ krst ne more tega povedati; kajti kar ni *jaz* in ni *ti*, to more biti vsaka druga stvar, ki biva v istini ali more bivati v mislih: 1. in 2. osebo moremo si predstavljati, kako pa bi si naj predstavljali, o čemur nič več ne vemo, nego da ni *jaz* in ni *ti*? — Tretja oseba glagolova je torej popolnoma nedoločena in sama na sebi nedoločljiva. Poleg tega pa še v našem jeziku ta oseba v jednini niti osebito nima, kakor smo že slišali; po takem oseba tudi ni vidno izražena. A nemški jezik ima v tem slučaju osebito *t*, slovenski v dvojini ta (*te*), v množini *ô* oziroma *jô*. Kaj pa ta osebito zaznamujejo? Nič, kar bi iz njih samih mogli določiti in si predstavljati; osebito 1. in 2. osebe *m* in *š* kaže na določeni osebi, katerih ni treba delj pojasnjevati; osebito 3. osebe samo na sebi ne izraža nobene določene osebe ali reči, sploh nobene določene stvari, ampak kaže samo na nekaj, kar ni *jaz* in ni *ti*. Če hočemo torej izvedeti, kaj je to, moramo je natančneje zaznamovati; če hočemo n. pr. vedeti, kdo ali kaj stoji, moramo pristaviti ime dotične stvari; n. pr.: človek, drevo, hiša itd. Ako smo podlog na ta način jedenkrat določili, nam pozneje tega ni več treba. Takrat rabimo lahko povedno glagolovo obliko 3. osebe samo na sebi; kajti podlog že poznamo in vemo, da imamo 3. osebo nanj nanašati. N. pr.: mačke pripadajo roparskim živalim. Živijo se o miših itd. — „Pripadajo“ je 3. glagolova oseba, o kateri dalje ne vemo ničesar. Še le podlogovo ime „mačke“ določuje to osebo; še le sedaj dobi osebito *jô* svoj določen pomen; namreč izvemo, kaj je tisto, na kar kaže osebito *jô*. Iz prvega stavka pa sledi, da vemo takoj, kam meri osebito *jô* v obliki živijo drugega stavka. Tudi to kaže na podlog prvega. Le tako postane povedna oblika živijo prav določena. Same na sebi ne moremo nanašati na nobeno določeno stvar.

V prvotnem postanku povednih oblik sicer ni bilo tako. Videli smo, da je pračlovek kazal na 3. osebo in rabil pri tem dotični izraz. Takrat je imel ta izraz 3. osebo svoj določen pomen, prav tako kakor izraz 1. in 2. osebe. Ni bilo torej treba dotične

osebe imenovati posebej; osebilo je zadostovalo. A brž ko je pračlovek jel povedno obliko 3. osebe rabiti tudi tedaj, ko dotične stvari, na katero se je ozirala, ni bilo prisotne, ne vidne, izgubilo je osebilo 3. osebe samo za se svoj določen pomen. Treba je bilo dotično stvar najprej imenovati oziroma označiti, tako da je bila govorečim v mislih prisotna in potem se je osebilo 3. osebe lahko nanašalo na njo, zadobivši prvotni določeni pomen.

Uvidimo torej, da dobiva osebilo 3. osebe le takrat svojo določenost, če je podlog zaznamovan po imenu; uvidimo dalje, da je 3. oseba glagolova sama na sebi popolnoma nedoločena, in da jo še le podlog, zaznamovan po svojem bistvu, določuje. A vendar naj bi bila 3. oseba glagolova, ki za-se ne izrazuje nič določenega, osebek, imenovan podlog, ki jo določuje, pa ne!

(Dalje prih.)

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Predgovor k načrtu za 5. šolsko leto.

Zadruga, kakor sva jih odbirala doslej, vzete so bile iz zorokroga učencev, so učence obdajale. Pouk je sledil nazornemu naaku in se je naslanjal na neposredno opazovanje. Prihodnje skupine so večje in širje (n. pr. Kras, Karpati, Oggerska planjava i. dr.), učenci jih ne morejo več neposredno gledati in opazovati — pri nekaterih morebiti male dele — namesto neposrednega gledanja in opazovanja stopiti mora pri obdelovanju teh obširnih skupin notranje nazorovanje, za katero so se učenci na prejšnjih stopnjah dovolj pripravljali in za-nj tudi usposobili. Kakor je sledil doslej pouk v prirodopisju nazornemu naaku, tako sledi odslej **zemljepisju**. Prirodopis in zemljepis sta od zdaj (od 5. šolskega leta naprej) v tesni, neločljivi zvezi (izjemši matematično in astronomično zemljepisje). Zemljepisje gre predi, za peto pa mu sledi prirodopisje. Takšna zveza obeh predmetov je pa seveda le tedaj mogoča, ako se ozira učni načrt v prirodopisju na učni načrt v geografiji in naopak. Midva sva odbrala za prirodopis, držeč se na načela „od bližjega na oddaljeno“ kot „zadružne skupine“ takšna ozemlja, katera so kolikor toliko hkrati **zemljepisne celote**. Učni načrt za geografijo pa je na drugi strani izdelati tako, da bo zemljepisni pouk korakal pred prirodopisnim, a ta koj za njim. *)

Posamne prirodnine obdelujejo se tudi na višjih stopnjah v istem smislu, kakor na spodnjih, samo bolj obširno in bolj temeljito.

„Učnega gradiva“ odslej ne bodeva več podajala, ker bi spis preveč narasel, ako bi ga hotela prinašati v takšnem obsegu, da bi mogel učitelj, kakor v prejšnjih šolskih letih, zajemati iz njega, s suhimi podatki v pičli meri pa ne koristiva dosti. V „pregledni tvarini“ je načrt tudi za sledeča šolska leta izdelan, gradivo za izpeljavo načrta pa vzame učitelj iz strokovnjaških knjig, kakoršnih sva v občnem delu (glej str. 18) nekaj navedla. **) Tudi „učnih slik“ ne bodeva več izdelovala, podajala pa bodeva povsodi, kjer nama bo se zdelo potrebno, migljaje, kako je obdelovati dotično tvarino, oziroma prinašala gradivo za obdelovanje tvarine, sprejete v načrt.

*) Ložje bi bilo sestaviti načrt na podlagi podrobnega zemljepisnega učnega načrta, ker pa takšnega nisva imela na razpolago, morala sva delati brez njega, da-si je bilo nama vedno pred očmi, kako naj napreduje pouk v geografiji.

**) Da bodo tudi naše slovenske prirodopisne knjige dobro služile učitelju, je samo po sebi razumljivo.

Prvi oddelek.

2. tečaj 5. šolsko leto.

A. Pregledna tvarina.

Teden	J e s e n		Z i m a		
	oktober	november	december	januar	februar
1.	I. Gora, gorovje, avstrijske Alpe.*) Popis gore, pojem gorovja, razširjanje obzorja po avstrijskih ali vzhodnih Alpah.	2. Srednjih Alp (1600 — 2600m) Pastirotanje po Alpah, plemena goveda v Alpah, (širokočelo, kratkorogo, kratkoglavo in srednjeevropsko govedo). Divja koza.	II. Kras. †) Razširjanje obzora po Krasu, označenje Krasa. Človeška ribica.	Oljka, figovec, pomerančevce, riža (kratko).	III. Česko sredogorje. Razširjanje obzorja po češkem sredogorji, označenje tega gorovja.
2.	Rude in rudarstvo v obče: rudarije na vrhu, pod zemljo, rudniški rovi, rudniška okna ali rud. jame, opore po rovi in jamah, rudarji, rudarska obleka, rudarsko orodje, rudarski pozdrav, itd. Popis rujavaega premoga.	Svizec, brkasti jastrebi. Kremenjak, kalavec in blestnik ali sljuda (kratko).	Kako izpira voda gore; ponovitev in razširjanje apnenca (kapnik, siga, apneni maček).	Morski volk, jegulja, grška želva.	Svinčeni sijajnik, srebro; granat, kaolin (kratko).
3.	Razdelitev Alp po dolgoti, označenje a) prvotvornih, b) apnenških Alp. Srna in jelen. Apnenec.	3. Visokih Alp (nad 2600m) Granit, sljodovec ali blestnikov skriljavec (kratko)	Živo srebro in cinobor.	Sviloprejka, ščipavec.	Ponovitev rujavaega premoga; črni premog, antracit, šota.
4.	Označenje Alp po visokosti: 1. Nizkih Alp ali predalp (600 — 1600 m) Divji in črni petelin. Jeklenec (siderit) plavež, dobivanje železa iz železnih rud.	Ledniki.	Osel, mula, mezgulja — koptarji.	Morski pajek, sipa.	Ovca (ponovitev in razširjanje), plemena ove.

*) Koder bolje kaže (Kranjsko, Primorje) vzame se lahko Kras namesto avstrijskih Alp kot prva obširna skupina.

† Kjer se je djal „Kras“ na prvo mesto, vzamejo se „avstr. Alpe“ na drugo.

P o m l a d				P o l e t j e		
Tedni	marcij	april	maj	junij	julij	avgust
1.	Žolne, smrekov zalubnik, mniška.	IV. Karpati. Razširjanje obzorja čez Kar-pate, označevanje Karpatov.	Kameno olje — gorljive rudnine.	V. Ogerska planjava. Razširjanje obzorja čez og. planjavo, označenje og. planjave.	Velika draplja.	2. Rastline iz 5. šol. leta: a) drevje, b) grmovje, c) zeljišča.
2.	Kakor prvi teden.	Kamena sol se ponovi in stopnji primerno razširi.	Rujavi medved.	Pastirovanje po Pusti, ogrsko govedo, bivol, ogrski konj, ogrski prešič — ščetinarji.	Donavski som, smuč (fogas).	3. Rudnine s 5. šol. leta: a) kovine, b) rude, c) kameni, d) soli, e) gorljive rudnine.
3.	Ostriž, losova postrva.	Malec ali gips.	Divji prešič.	Kakor drugi teden.	Pregledna novitev tvarine: 1. Živali iz 5. šolskega leta: a) sezalci, b) ptiči, c) plazilci, d) krkoni, e) ribe itd.	
4.	Kakor tretji teden.	Zlato — žlahtne kovine.	Lov rujavega medveda in divjega prešiča.	Štorklja in čaplja — močvirniki.	Kakor tretji teden.	

(Datje sledi.)

Po deželnih zborih.

Potihnilo je zopet v deželnih zbornicah, in poslanci — sedaj pri raznih poslih — se lahko (gotovo z različnimi občutki) ozirajo na svoje deželnozborsko delovanje. Tudi nam nalaga dolžnost, da si to delovanje nekoliko ogledamo, če tudi le z ozirom na šolstvo in učiteljstvo. Nade, katere je učiteljstvo pred zasedanjem zborov gledé na prošnje o poboljšanju svojega gmotnega stanja tako sanguinično gojilo, se žal pač niso spolnile, nekaj zato né, ker primanjkuje deželam potrebnega denarja, nekaj pa tudi, ker poslanci niso imeli povsod zato dovolj

dobre volje. Zlasti se mora tó reči o ister-skem zboru, ki je o prošnji učiteljstva za zvišanje plač prestopil kar na dnevni red. V štajerski zbornici so se prošnje za konkretual-status sicer blagohotno uvaževale a do pozitivnega sklepa še v tem zasedanji ni prišlo. Sprejel se je pa nasvet naučnega odseka, naj se izroči to vprašanje posebni enketi, h kateri se imajo pozvati tudi zastopniki učiteljstva. Ta enketa bode imela celo stvar preneči in v prihodnjem zasedanji o izidu posvetovanja dež. zboru poročati ter staviti svoje predloge.

Le goriško učiteljstvo si je vendar priborilo majhen poboljšek svojih službenih dohodkov, da si bi tudi to bilo skorej spodletelo, ko bi se bile namreč posrečile nakane, katere so se na obeh straneh baje kovalе za kulisami. Dotični zakonski načrt podamo na drugem mestu.

Sicer pa so se razprave „o šolskih potrebah“ v posameznih dež. zbornicah to pot še precej mirno vršile. Le v kranjskem dež. zboru zdela se je poslancu Šuklje-ju umestna opazka, da učni vspehi v kranjskih ljudskih šolah ne stojé v razmerji z ogromnimi troški, katere šolstvo zahteva, in je tako posredno dal učiteljstvu nezasluženo brco, katero pa je vendar gosp. dež. predsednik paraliziral, povdarjajoč, da učiteljstvo z ozirom na razmere doseže dovolj povoljne vspehe in torej spolnuje svojo dolžnost. V štajerskem dež. zboru pa je čutil poslanec dr. Starkel potrebo, se potegovati za „zatirano nemštvo“ na Spodnjem Štajerji, ter se drgati ob slovenskem učiteljstvu, zlasti pa ob mariborskem učiteljšči, češ, da „slovenizira“ in ne odgojuje dovolj učiteljev „nemškega mišljenja.“ Slovenski poslanci: gg. Robič, dr. Sernec, dr. Dečko in dr. Jurtela so mu krepko a dostojno odgovarjali*), zlasti je gospod dr. Jurtela branil učiteljstvo pred neosnovanimi napadi, za kar smo mu od sreca hvaležni. Njegov dotični govor se tako le glasi:

Visoka zbornica! Nas in naše stranke gotovo ne zadene krivda, da se je razprava preveč zavlekla. Če se v gozd kriči, odgovarja jek, in ne vem kake živce bi morali imeti, ko bi hoteli vse to na-se vzeti, kar se je že tu govorilo o nas, o naši stranki in o naših učiteljih.

Posl. g. dr. Starklnu se je zdelo potrebno, imenovati in predstaviti slovenske učitelje kratko malo kot agitatorje in fanatike.

Ako bi bil z naše strani kdo tak izraz rabil glede na nemške učitelje, mislim, da bi bili vse drugače ž njim ravnali in ga zavrnili.

Vedeti in pomisliti morate, da imajo slovenski učitelji težavneje dolžnosti izpolnjevati, kakor nemški učitelji, da pa njihov materijelni položaj ni nič boljši od položaja nemških učiteljev. Če se slovenskemu učitelju s take strani pri vsaki priliki očita, da je fanatik in da se bavi z narodnostnim hujskanjem, tako mora izgubiti veselje in ljubezen do dela in do svojega poklica. Sicer pa mislim, da je nekdo drugi v tej zbornici poklican, braniti tako brez uzroka napadano slovensko učiteljstvo, katero menda še ni preklicano.

Živeč vedno na deželi občeval sem doslej z učitelji prav mnogo in sicer zategadelj, ker sem bil svoj čas načelnik okrajnega odseka v Ptuiju in ker sem sedaj načelnik okrajnega zastopa v Šmarji pri Jelšah in član ondotnega okr. šolskega sveta. Vsaka teh korporacij ima pri imenovanji učiteljev precej upliva. Te korporacije, kar jih je s slovensko večino, so pri imenovanji učiteljev — to lahko z mirno vestjo rečem — vedno le v postavnih mejah uplivalе, slovenski učitelji pa gotovo še niso dali povoda, da bi se moglo reči, da predlagajo okrajni šolski sveti, v katerih imajo Slovenci večino, agitatorje in fanatike.

Iz zavodov pa teh svojstev gotovo niso seboj prinesli, za to bi bili že skrbeli nemški učitelji, ki bi takega kandidata ne bili pustili iz zavoda in bi mu ne dali zrelostnega spričevala. Do zadnjega časa sem so tudi taki šolski nadzorniki nastavljeni, ki ne pripadajo slovenski stranki, nego neki drugi stranki, ki pazno gleda na slovensko učiteljstvo. Lahko se torej reče, da učitelji tudi napram nemškim otrokom svoje dolžnosti izpolnjujejo in določenih mej nikdar ne prekoračijo, ker bi sicer ne mogli obstati in bi se ne mogli vzdržati. Imen nečem navajati, saj so itak vsakemu znana (Posl. Vošnjak: Ambrožič!) in ker nimam za to potrebnega daru. Ker pa se je ravnokar imenovalo ime, opozarjam na to, kako je ta gospod postopal kot nadzornik v celjskem okraji, kako je tam vso svojo moč porabljal proti slovenskemu učiteljstvu, a temu vendar ni mogel do živega priti.

*) Žalibog, da nam prepičelo odmerjeni prostor ne dopušča, o tej znameniti razpravi obširneje poročati.

Mislim torej, da storim samo svojo dolžnost, če branim slovensko učiteljstvo pred napadi, kakoršne smo čuli danes in tu že prej.

Očitanje, da je slovensko učiteljstvo fanatično in da postopa agitatorično, je tudi že zategadelj neresnično, ker so — kakor znano — še pred kratkim bili okrajni šolski sveti na Spodnjem Štajerskem v nemških rokah in se je to šele v najnovejšem času vsled velike pazljivosti slovenske stranke deloma premenilo. In bivšim okrajnim šolskim svetom vendar ne more nihče opravičeno očitati, da so Slovencem na ljubav dajali prednost slovenskim kandidatom in da se niso držali strankarske discipline.

Če so se tako sestavljeni okrajni šolski sveti vzlic temu odločili, nastaviti take učitelje, kakoršne imamo iz prejšnjih časov — novih je le jako malo — tako mislim, da so imeli dovolj vzrokov jim zaupati, da so bili prepričani, da ne nastavlajo fanatikov in agitatorjev, ampak samo učitelje slovenskega rodu.

Kdo pa more sicer slovenskemu učitelju zameriti, če se zunaj šole čuti Slovenca? Zataji-li nemški učitelj kdaj in kje svojo narodnost? Mislim, da je pri nas narodna zavednost tako vzbujena in se na obeh straneh izraža, tako da v tem oziru drug drugemu nimamo ničesar očitati! Od Nemcev se naravnost zahteva, naj učitelj v javnem življenji prizna, katere narodnosti je. Če pa vi kot Nemci od svojih učiteljev zahtevate, naj se čutijo kot Nemci in naj tako ravnaajo, tako sodim, da se tudi slovenskim učiteljem ni treba sramovati svoje narodnosti niti jo zatajati.

Če pa so dandanes na spodnjem Štajerskem nekateri okrajni šolski sveti drugače sestavljeni, nego so bili prej, tako je vendar deželni šolski svet popolnoma na vaši strani. Njegovi člani niso Slovenci (Posl. Robič: Slovenci v njem sploh niso zastopani); ti gospodje so gotovo nemškim učiteljem zelo naklonjeni (Posl. Vošnjak: Narobe!), slovenskim učiteljem pa ne morejo ničesar očitati, ker ti korektno postopajo in ker svoje dolžnosti izpolnjujejo.

Žal, da je resnica, da Slovenci v deželnem šolskem svetu, v najvišjem šolskem oblastvu dežele niso zastopani. Pravična je torej naša tirjatev, da tudi Slovenci dobe v deželnem šolskem svetu svojega zastopnika, da po njem uplivajo na blagor slovenskih učiteljev. Potem se ne bo tako lahko primerilo, da se bodo slovenski učitelji tukaj robato napadali.

Nam se pri vsaki priliki očitajo denunciacije. Te očitaje zavračam z vso odločnostjo. Ne verujem, da bi mi poslanec gosp. dr. Starkel mogel količkaj očitati; pač pa imam jaz dovolj uzroka reči, da je gosp. dr. Starkel tudi letos porabil priliko, da je navedel neki slučaj iz 'šole v Šoštanji (Klici: Tudi letos!), tičoč se učitelja Kramerja.

Dotični učitelj povedal mi je sam, da je po svojem premeščanju moral novič obljubo storiti. Ta učitelj je mislil, da je bil pri šolskem oblastvu tako popisan, da ga je to vsaj za zanikarnega izdajalca smatralo, če ne za kaj hujšega.

Če se vidi tak vspeh, tako mislim, da se more samo na denunciacijo sklepati. (Jako dobro!) In še nekaj: Ta gospod je bil vsled intervencije šolskega oblastva premeščen; sedaj ni več v Šoštanji, v volilnem okraji gospoda dra. Starklna.

Sodim, bi bilo plemeniteje, ako bi se o mrtveci ne govorilo slabo in ako bi se ne metalo kamenje za njim v grob. Oprostite, gospoda moja, da sem postal nekoliko glasen. Oprosti me to, da je tudi z druge strani nekdo govoril tako glasno, da je to spominjalo na bajni stentorski glas.

Predno končam, naj še na kratko omenim da je fanatizma v nekem drugem taboru iskati in najti, ne pa v slovenskem taboru. Zdi se mi, da se je lani vršila v Gradci deželna učiteljska konferencija. Na to konferencijo, na kateri je bilo odločevati o strokovnih in stanovskih vprašanjih, ki bi imela biti skupna, prišli so tudi slovenski učitelji. Znano mi je in čitalo se je tudi v časnikih, na kar poklada dr. Starkel, kakor se kaže, posebno važnost, da so takrat, ko je prišlo na vrsto posvetovanje o slovenskih

šolskih knjigah, nemški učitelji dvorano ostentativno zapustili.

Nemškim učiteljem tega ne morem zameriti; hoteli so pač pokazati, da stojé na nemškem stališči, da niso prijatelji slovenskega naroda, kateremu ima to pač biti v korist.

Vprašam pa: Kaj bi se bilo zgodilo, da so slovenski učitelji proti nemškim uprizorili tako demonstracijo. Ž njim bi bili predsednik in šolska oblastva najbrž malo drugače postopali. Kar sme jeden, tega drugi pač ne sme!

Mislím, da sem prav informiran, ako opozarjam, da se je lani vršil shod zaveze štajerskih učiteljev v Ptuj; tudi tega shoda so se udeležili slovenski učitelji, a tudi tu so slabo naleteli.

Koj v začetku zborovanja so se čuli govori, ki so slovenske učitelje prisilili, da so mislili na odhod, da bi ne bili moralčno vrženi pred vrata.

Nemškim učiteljem jaz tudi tega ne zamerim, pravo imajo na svoji strani in od govorni so samo sebi, kako ravnajo napram slovenskim svojim tovarišem. Ti imajo uzoške ~~za~~ to, da se nemškim učiteljem ne pridružijo, zato pa jih ni smeti razupiti kot fanatike. Drugega nimam ničesar omeniti. (Odobranje).

Zakon z dne

veljaven za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško, s katerim se razveljavljata zakona z dne 4. marcija 1879 šte. 9. dež. zak. in 16. oktobra 1875 šte. 28. dež. zak. in se spreminja zakon z dne 10. marcija 1870. šte. 18. dež. zak.

Po predlogu deželnega zbora poknežene Svoje grofije Goriške in Gradiške ukazujem tako:

§ 1. Učiteljsko osebje na občnih javnih ljudskih šolah obstoji iz nadučiteljev, učiteljev in podučiteljev. Jednako je razvrščeno tudi učiteljsko osebje dekliških šol.

§ 2. Na občnih javnih ljudskih šolah so učitelji razvrščeni v tri razrede, to je:

I. razreda z 600 gld.

II. " " 500 "

III. " " 400 " letne plače.

§ 3. V šolskem okraji goriškega mesta je število učiteljev I. razreda pet desetink, učiteljev II. razreda tri desetinke in III. razreda dve desetinki skupnega števila stalno nameščenih učiteljev tega okraja.

V drugih šolskih okrajih je število učiteljev I. razreda dve desetinki II. razreda štiri desetinke in III. razreda štiri desetinke skupnega števila stalno nameščenih učiteljev dotičnega okraja.

§ 4. Kdor ima pravico učitelje predstavljati (imenovati), povišuje učitelje svojega okraja po predlogu ožjega okrajnega šolskega sveta.

Deželno šolsko oblastvo izda dekret v zmislu §§ 12. in 13. zakona z dne 10. marcija 1870. šte. 18. dež. zak.

§ 5. Učitelji in podučitelji, stalno nameščeni, ki so skozi pet let na kateri občni javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel zaporedoma in z dobrim uspehom učiteljevali, dobijo 10odstotni povišek svoje plače in tako od petih do petih let, dokler ne dosežejo poviška za šesto petletje (petletnino.).

§ 6. Kdor vodi katero občno javno ljudsko šolo, ima pravico do poslovnega priklada določenega v letnem znesku 30 gld., če je šola jednorazredna, 50 gld., če je dvorazredna, 75 gld., če je tri-razredna in slednjič 100 gld., če je štiri-ali večrazredna.

§ 7. Kdor vodi katero šolo (§ 12. zakona z dne 14. maja 1869 šte. drž. zak.), ima pravico do stanovanja, obsegajočega vsaj dve sobi in potrebne stranske prostore. Če se mu ne odkaže stanovanje, gre mu za isto odškodba v goriškem mestu 200 gld., v drugih kra ih pa 100 gld. na leto.

§ 8. Določila predstojećih paragrafov veljajo tudi za učiteljice, samo da imajo one dobivati 80% dohodkov določenih za učitelje.

§ 9. Učitelji in podučitelji dobivajo stanarine letnih 160 gld. v goriškem mestu in letnih 80 gld. v drugih šolskih okrajih.

Učiteljice in podučiteljice dobivajo stanarine letnih 120 gld. v goriškem mestu in letnih 60 gld. v drugih šolskih okrajih.

§ 10. Podučitelj dobiva letne plače 300 gld., podučiteljica 280 gld.

§ 11. Učitelji občnih javnih ljudskih šol so oproščeni plačevanja tistih doklad k dohodarini od svojih dejanskih plač, od poslovnih prikladov, petletnin in od stanarine, katere se pobirajo za deželni in zemljiščno-odvezni zalog, za občine, za okrajni zalog občnih javnih ljudskih šol in

za zalog okrajnih cest; oproščeni so dalje plačila morebitnih zaostankov na teh dokladah za ves čas, kar ga preteče do tistega dne, ko stopi v veljavo ta zakon.

§ 12. Ta določila ne spreminjajo pravice do večjih dohodkov, ki so jih učiteljske osebe že zadobile vsled deželnih zakonov z dne 10. marca 1870 šte. 18 dež. zak., 16. oktobra 1875 šte. 28 dež. zak. in 4. marca 1879 šte. 9 dež. zak.

§ 13. Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1895.

Po njem se razveljavljata zakona z dne 4. marca 1879 šte. 9 dež. zak. in 16. oktobra 1875 šte. 28 dež. zak. in nehajo veljati vsa določila zakona z dne 10. marca 1870 šte. 18 dež. zak., katera se z njim ne vjemajo.

§ 14. Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročena izvršitev tega zakona.

Slovstvo.

Slovenska čitanka za četrtri razred srednjih šol. Sestavil in izdal dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. V Celovci 1893. Tiskala in založila tiskarna Družbe sv. Mohorja.

S to čitanko se je zopet zadelala jedna špranja v našem šolskem slovstvu, katero nam do zdaj za četrtri razred srednjih šol ni imelo kaj primernega ponuditi. Gospod profesor je z znano spretnostjo in marljivostjo sestavil tudi to učno knjigo. Pesniško in poučno tvarino je tako razdelil, kakor v čitankah za prve tri razrede, namreč da odgovarjajo pesmi in povesti, kolikor mogoče, raznim letnim časom in opravičilo, poučni sestavki se pa vrstijo vzporedno z drugimi učnimi predmeti. Knjigo je torej mogoče čitati po vrsti. Tudi meni se zdi taka razdelitev tvarine, če se ne pretirava, najprimernejša, in ugovori nasprotnikov v tem oziru neopravičeni. Sicer je pa učitelju dano na prosto voljo, da si izbira berila, kakor se mu vidi najbolje; kajti vsa berila je itak težko v šoli prečitati, zlasti v tretjem in četrtem raz-

redu, kjer je število ur slovenščini odločenih manje, za razlaganje posameznih težjih sestavkov se pa porabi več časa.

Naši najboljši pesniki to v čitanki dobro zastopani. Tu nahajamo pesmi Prešernove, Jenkove, Levstikove, J. Cimpermanove, Gregoričeve in našega dičnega Aškrea balade, katere učenci, kakor sem opazil, berejo s posebnim veseljem. Kdo bi pa tudi ne čital s slastjo njegove, da omenim samo jedno, po slogu in vsebini izborne balade 9. Pred cesarjem Maksom I! Nekaterim pesnim bi pa bilo bolje zapreti vhod v čitanko, ker niso dovršene niti po obliki, niti po vsebini. Med take štejem: 31. Otročja leta, 37. Nočni požar, 46. Na planini, 78. Iskana dežela, in morebiti bi se našla še katera.

Tudi med prozaičnimi sestavki nahajamo dokaj prav lepih odlomkov iz našega slovstva. Med pripovednimi bo mladini pač najbolj ugajal E. javčev spis 45. Huzarji na Polici, med zgodovinskimi pa Pajkov-Jurčičev „Spomini starega Slovenca iz francoskih vojsk“. Da je pa le-ta razkosan

v tri berila, namreč v 32. I. Vojni ujetnik na Francoskem, 36. II. V francosko-ruski vojski, 4). III. Vojak in ujetnik na Litvanskem, je pač nepotrebno; kajti posamezni oddelki so po vsebini v tako ozki zvezi, da jih pri čitanju v šoli ne gre trgati. Še manj opravičeno z didaktičnega stališča se mi pa zdi, da se spis, ki govori o turških vojskah, trga celo tako na dva dela, da se nahaja prvi v čitanki za tretji razred 115.

Turške vojske po slovenskih deželah v XV. stoletju, J. Vrhovec, drugi pa v oni za četrti 13. Turški boji na Slovenskem v XVI. stoletju, J. Vrhovec. To se pač pravi, vpregati čitanko v jarem učnega načrta za zgodovino. Kako naj dobi učenec natančen pregled o tej tužni, a junaški dobi našega naroda, ako čitaje drugi del ne ve več dobro, kar je slišal o tem že v prejšnjem letu!

Za spoznavanje naše domovine in našega ljudstva podaja čitanka četrtošolcu dovolj priložnosti: 16. Na Črni prsti, J. Vesel; 47. Čičarija in Čiči, J. Bilec; 55. Bled in njegova okolica, J. Žvegel; 73. Mesto Trst in luka njegova, J. Gomilšak; 86. Rezija in Rezijani, S. Rutar. Pa tudi o drugih znanstvenih panogah bo izvedel mnogo zanimivega iz nje. Vendar nekaj se bo nerado pogošalo, namreč berila, ki bi hranila podatke iz naše slovstvene zgodovine. Baš v čitanki za ta razred bi bili na mestu životopisi nekaterih važnejših slovenskih slovstvenikov, ker se dokončavši četrti razred poslavlja od srednjih šol mnogo učencev, ki bi morali vendar natančneje poznati glavne stebre domačega slovstva. Nemške čitanke za četrti razred to tudi uvažujejo. Naša čitanka nam ponuja pa samo jeden životopis: 30. Jernej Kopitar,

(Po njegovem lastnem životopisu iz l. 1839) J. Navratil, da-si nahajamo že v oni za prvi razred nekaj črtic o Vodniku in Japelji. Vendar na tej prvi stopnji imajo učenci še premalo razuma in zanimanja za take sestavke, katere bi zato bilo bolje prihraniti, za četrti razred.

V pesmih starejše dobe, sprejetih v čitanko, se sicer nahajajo nekatere razlike od sedanje pisave in nekatere nepravilnosti; vendar tega ni zakrivil gospod sestavljatelj; kajti pesmij pač ni lahko in tudi ne varno popravljati. Torej že zato bi bilo dobro, da bi se nekatere ne bile sprejele v čitanko. V prozaičnih spisih pa gledé na jezik ni kaj grajati, izvemši sledeča mesta: 30., v. 14. rekel bi na vzoči je nejasno; 49., v. 4. pred njegovemu gospodarju je izpadel predlog k; 55., v. 59. so divjale grom in strele boljšegrom in strele so divjale.

Izvestno bodo jemali knjigo učitelji in učenci z veseljem v roke.

V. Korun.

„Zabavna knjižnica“ za slovensko mladino. Urejuje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središči. III. zvezek. V Ljubljani 1894. Zalaga izdajatelj. — Tisk Katol. Tiskarne. Cena 15 kr. (30 vin.) — Tretji zvezek tega prekornostnega dela obsega na 43 straneh obilo lepega, poučnega, zabavnega gradiva za našo mlado mlado in nas potrjuje v mnenji, da je podjetje v pravih rokah. Gosp. izdajatelj pravi, da je namen knjižnici podajati naši deci berilo, katero bode povsem sposobno, vzbujati v mladih sprejemnih srcih čisto, neizkaljeno ljubezen do vere, domovine in cesarja, in ta namen je tudi popolnoma dosegel. Nadejamo se, da bode naše p. n. učiteljstvo po vseh svojih močeh skrbelo, da se knjižnica, kar najbolj razširja med našo mladino.

Listek.

Iz planinskega raja.

Postna premišljavanja.

Od posta do kruha je samo jeden korak, sveda dostikrat le v mislih. Menim, da mi tudi najstrožji asket ne bode zameril, ako danes od navadnega posta, katerega se pa prav malo bojimo, — saj pričakujemo s srčnim veseljem običajnih pisank in „žegna“, — odvrnem oči, ter jih zasučem na post, ki ga opravljamo učitelji že dolga in dolga leta, a brez upa na „žegen.“ — Da se učitelji postimo, tega nam živ krst ne verjame. Tudi možje, ki sedé

na poslanskih stolih, nečejo ničesar slišati o našem postu. Zakaj, to sami najbolje vedó. Na misel mi prihaja anekdota o dervišu, kateremu so za molitev obljubili gotovo svoto. Derviš je molil in molil od dne do dne gorečnejše, a o plačilu ni bilo ne duha ne sluha. Slednjič se le drzne poprašati, zakaj se mu ne odšteje zaslužen plačilo. Nekdo se mu odreže: „Zato, da bodeš delj in gorečnejše molil.“ Istih mislij so tudi naši poslanci. Kam bi šla potem

naša gorečnost, ako nam povišajo plače; če se pa uvede konkretual-status, tedaj bode „tekmovalje“ kar leglo k večnemu počitku. Ta krilata beseda „tekmovalje“, katero je izustil naš poslanec v štaj. dež. zboru, mi kar neče iz spomina, a v glavo tudi ne. Tuhtal sem in tuhtal in tudi nekaj potuhtal, pa ne vem, če sem pravo pogodil. Kako le neki si misli gospod poslanec to tekmovalje? Aha, to bode nekako tako-le. Učitelj b'va v kraji, recimo blizu 700m nadmorske višine — res rajski kraj! Nalik bistrokemu sokolu zapazi pripravno učiteljsko službo v ravnini in v mislih kroži nad tem mestom kakih 10 let s sladkim upanjem, da bode ta služba prej ali slej plen njegov. A kmalu zapazi, da marsikdo njegovih tovarišev krili nad to službo že 12, oni 15, tam oni 18 in tale celo 20 let; onih pa, ki na njo po manj let prežé, je tudi dokajšno število. Čas je tu, spusté se nad to mesto; seveda le jeden zmaga, drugi pa se vračajo s polomljenimi krili, ki jih bodo izvestno še bodrila do gorečnosti in do tega krasnega — tekmovalja!

Razlagal pa sem si to „tekmovalje“ tudi drugim načinom. Če se bodo temu ali onemu etimologu ježili

lasje, nič ne de. Tekmovalje se izvaja iz glagola tekmovali, korenika tej besedi je torej „tek.“ Zadel sem jo! Ta „tek“ je tudi v besedi — pro-tek-cija. Ako se uvede konkretual-status, torej preneha tudi tekmovalje, t. j. pro-tek-cija. Koristen je torej ta „tek“ h kakemu dobremu stricu, saj pravijo „da tisti zmirom mesó jé, kdor ima volka za strica.“ Pričakujem, da mi nihče ne zameri, ako si „tekmovalje“ na tak način razlagam, saj so nam celo v Gradci pred nekoliko leti o tem tekmovalji skovali odlok, a svet se neče poboljšati, še manj pa oni gospodje tam — gori. Oj ti nesrečni konkretual-status, zakaj češ vrat zaviti tekmovalju?

Ne dosedanja plača, ta borni kruhek, nam vzbuja tekmovalje, pač pa ljubezen do naroda. Zakaj pa prosimo večega kruha? Da bi mogli živeti tudi za lastno družino, za drage nam svojce. Tudi mi smo iz krvi in mesa. Tudi naša slast po življenji se upira krivičnemu — postu. Pa brez zamere klanja se Vam

samotar Svantevidsky.

Društveni vestnik.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ objavlja naslednje:

1. Konjiško učiteljsko društvo je vsled sklepa glavnega zborovanja 18. januarja l. 1894. pristopilo k „Zavezi slov. učit. društev“.

Predsedništvo „Zaveze“ kliče p. n. društvenikom novopristopivšega društva: „Živili“.

2. V zadnji št. „Popotnika“ je čitati: Iz „Zaveze slov. učit. društev. Predstojništvo „Zaveze slov. učit. društev.“ razposlalo je slov. učiteljskim društvom na Kranjskem ti-le pismi.

Vrnila se je sem neljuba pomota, katera se naj popravi tako, da Predsedništvo „Zaveze slov. učit. društev“ ni poslalo pismi le slov. učit. društvom na Kranjskem temveč prvo pismo gledé na učiteljski dom, poslalo je vsem slov. učit. društvom, in le drugo, ki se tiče deželne razstave, samo kranjskim učit. društvom.

3. Na poslani okrožnici odzvala so se sl. društva sledečimi izjavami:

I. Učit. društvo za Postojnski šolski okraj:

1. Razstave naj se udeležijo vse učiteljske slovenske, ne samo učiteljske na Kranjskem.

2. Vsak učitelj naj razstavi, kar hoče, in naj se ne prosi nikakega navodila.

3. Gledé na „učit. dom“ ostanemo pri izjavi, katero smo 16. aprila 1893. št. 13 „učiteljskemu društvu v Ljubljani“ naznanili, da z veseljem pozdravljamo in odobravamo lepo misel, zgraditi v Ljub-

ljani „slov. učit. dom“. Naše društvo bo tudi po svoji moči podpiralo, da se ta misel uresniči, vendar bi bilo najboljšé, ako naša „Zaveza“ kot reprezentantinja vseh slovenskih učiteljskih društev v zvezi z vdovskim učiteljskim društvom, to krasno idejo izpelje in v beli Ljubljani postavi „Slovenski učiteljski dom“. Veseli nas, da je „Predsedništvo Zaveze“ to velevažno zadevo vzelo v svoje roke, ker le z družinimi močmi se kaj doseže. Čudno se nam pa zdi, da ljubljansko učiteljsko društvo deluje, da se postavi v Ljubljani konvikt za učiteljske sirote, med tem ko njega glasilo „Tovariš“ v vsaki številki pozivlje: „Spominjajte se učiteljskega doma“, (sedaj učiteljskega konvikta. Glej štev. 4.)

Ako hočemo že kaj delati, bodimo dosledni in delajmo za „učiteljski dom“ ali pa dajmo nabrane krone „družbi sv. Cirila in Metoda“; na konvikte pa ne mislimo, posebno ne na pet: v Ljubljani, Gorici, Celji itd. Ako denemo stvar na zdravo podlago, dobimo gotovo „učiteljski dom“, spomenik poznim rodovom, poznim tovarišem, ki se bodo s ponosom ozirali na zgradbo, svoj „dom“. —

Predsedništvo učiteljskega društva za „Postojnski šolski okraj“ v Trnovem, 1. svecana 1894.

Predsednik:

Tajnik:

Zarnik s. r.

Davorin Judnič s. r.

II. Učit. društvo za novomeški okraj.

a) Gledé na učilsko izložbo“ pri razstavi leta 1895. se naše društvo soglasno in popolno strinja z nazori predsedništva Zaveze, namreč: učiteljsvo

naj se razstave udeležijo, a brez kakega višjega navodila.

b) Naše učit. društvo ne bode delovalo in se ne izreče niti za, niti proti bodi-si „Učit. domu“ „konviktu“ ali obojemu združenemu, pač pa se ta zadeva posamezniku na prosto voljo prepušča.

Učit. društvo za novomeški okraj, dne 11. februarja 1894.

M. Hiti s. r., Fr. Koncilijska s. r.,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

III. Učit. društvo za ormoški okraj.

V zadevi „učiteljskega doma“ v Ljubljani se izreče ormoško učiteljsko društvo za „učiteljski dom“ združen s „konviktom“, ki se naj postavi v Ljubljani.

V obče predlaga sledeče stavke, ki so se 2. novembra 1893 po našem društvu vsprejeli in že sporečili:

a) Slovensko učiteljstvo brez ozira na kronovine naj se poteguje za učiteljski dom, ki naj se zida v Ljubljani. Separatizem ne bi pospeševal tu nujne zadeve.

b) Zavezin odbor naj potrebno ukrene, da se ta važna misel prej ali slej uresniči.

c) Delež naj znaša 500 kron. Po številu deležev se ravna število gojencev dotične kronovine.

d) Gojence priporoča vsako učiteljsko društvo po svojem odboru.

e) Vsak član ud plača 1 krono ustanovnine, vsako leto nadalje pa 20 vinarjev letnine.

f) Kdor postane nadučitelj ali samostalen voditelj šole, plača jedenkrat za vselej 1 krono.

g) Učiteljstvo naj priredi koncerte in razne veselice, katerih čisti dohodki se zalagajo v ta namen; pobira pa tudi prostovoljnih darov pri neudih.

Načelnništvo učiteljskega društva za ormoški okraj na Humu, 12. februarja 1894.

Av. Šabec s. r., Anton Porekar s. r.,
tajnik. t. č. načelnik.

V prihodnjih listih „Popotnika“ objavimo izjave drugih učitelj. društev, katere direktorji „Zaveze“ na razposlani okrožnici prejme — da se tako zve mnenje vsega slovenskega učiteljstva in potem pripravljajo gradivo za glav. zbor „Zaveze“.

Ker nekatera slavna društva pri plačevanju letnine niso izročila onega zneska, katerega imajo plačevati v smislu Zavezinih pravil po sklepu delegacij z dne 16. avgusta 1893 za leto 1894. zato objavljamo, da se za to leto zavezi imajo plačati od vsakega pravega uda 20 kr. od vsakega podpornega uda 5 kr. od vsakega častnega uda 0 kr., izvzeti sta pri tem vplačili le slavno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani in slavno pedagoško društvo v Krškem.

Direktorji „Zaveze slov. učiteljsko društvo“ v Dolenjem Logatci, 23. februarja 1894.

J. Šega s. r., V. Ribnikar s. r.,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Iz slov. bistriškega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo 1. marca drugokrat letos v Slov. Bistrici. Po srčnem pozdravu predstavi gosp. načelnik zborovalcem dva nova uda, gg. tovariša Šamprl iz Makol in Serbak iz Čresnovca, ki se radostno sprejemata. Isto tako sta se pri zadnjem zborovanju navdušeno sprejela gosp. J. Svetlin, nadučitelj makolski in gosp. g. Brinar, učitelj v Slov. Bistrici. Ko se dalje prečita zapisnik zadnjega zborovanja, sprejme se račun blagajnikov.

Potem pa poroča gosp. Sabati v kratkih, a jedernatih in prav iskrenih besedah o peti skupščini „Zaveze“ v Mariboru. — V smislu dopisa „Zaveze“, oziroma ustanovitve učit. doma ali konvikta, ali učit. doma združenega z konviktom, odločijo se zborovalci po daljši debati za učit. dom z konviktom. (Predlog gosp. Sabatija.)

Dva dopisa: „Lehrerbunda“ tičoča se obiskavanja učiteljskega tečaja za deška ročna dela (Schulwerkstätten) v Gradci vzameta se „na znanje“:

Ko še prečita gosp. Vobič svoje skrbno izdelano poročilo: „Čitanka, središče šolskega pouka“, izvoli se nov odbor. Gosp. Ernst Tribnik, naš dose-danji zaslužni načelnik, sprejme zopet načelnništvo, da-si se ga je skušal otresti. Načelnikov namestnik ostane gosp. J. Kristl, blagajnik gosp. Zeilhofer in tajnik gosp. Kolletnig. Odbornikom se izberejo gg. Sabati, Tomažič in Vabič, gosp. Černéj pa poročevalcem za „Popotnik“.

Gosp. Sabati predlaga, naj bi se gojilo pri društvu tudi petje. Ta zares hvalevredni predlog se radostno sprejme in gosp. Sabati se izvoli pevovodjem. Končno se sponinja predsednik z iskrenimi besedami zvestega in marljivega društvenika, gospoda Tomine, kateri odide o veliki noči iz našega okraja (kot nadučitelj v Globoko.) Tudi gosp. Tomine se od vseh iskreno poslovil.

Z določbo, da napravi naše društvo prihodnjice, t. j. 17. maja t. l. izlet k „Zajčjemu samostanu“ (Seizkloster), konča se zborovanje.

Bilo nas je tokrat zbranih osemnajst, kar je že precejšnje število za naš mali okraj. Upajmo pa, da se nam v kratkem pridružijo tudi ostali gg. tovariši!

L. Č.

Iz Slovenskih gor. Št. lenartsko učiteljsko društvo imelo je letos svoje drugo zborovanje 1. febr. v šolskem poslopji pri Sv. Lenartu v Sl. goricah. Dva odlična gosta: gg. okrajni sodnik Morocutti in zdravnik dr. H. Benesch sta posetila našo skupščino. — Po običajnem pozdravu in predstavljanji častitih gostov otvori gospod predsednik zborovanje.

I. točka. Dopisi. Najtehtnejši izmed teh je bil dopis „Zaveze“ tičoč se zgradbe učiteljskega doma in konvikta v Ljubljani. — Potem izjavi gospod predsednik željo, naj mu blagovole udje svoja poročilo, oziroma teme pravočasno naznaniti in sicer za več zboro-

vanj naprej, da se izogne zadregi, na dan zborovanja še le poročevalca iskati, ali pa če je morebiti obolel, da nobednega nima. Tako mu bode pa vendar moč obrniti se za časa do tega ali onega rezervnega poročevalca. Posebno sitnost zaradi sklepčnosti mu povzročujejo „udje samo na papirju“. Da bi se iznebil tega „raka“ v društvenem življenji, poslužil bi se rad gosp. predsednik odločne strogosti ter tem potem prelevil one društvenike v vstrajno delujoče. Ali kaj, da je kmalu moral uvideti, da je to zelo kočljiva rana, katera se bolje leči z ravnanjem, kakoršno je načrtal v jedernatem stavku rajni politik Herbst: „Le v vseh rečeh nekaj več prizanesljivosti, milobe in ljubeznjivosti . . . !“

II. točka. Zapisnikar prečita zapisnik o zadnji seji, ki se odobri.

III. točka. Gospod zdravnik dr. Benesch nadaljuje svoje zanimljivo podavanje in sicer danes o osepnicah in ošpicah. Navzoči ga za to burno zahvalijo.

IV. točka. Odposlanec J. Černko poroča precej natančno o V. glavnej skupščini „Zaveze“ v Mariboru, kar se pohvalno sprejme.

V. točka. Nasveti. Po zelo živahnem razgovoru o učiteljskem domu sprejme se nasvet gosp. naduč. Breganta: „Učiteljski dom bodi združen s konviktom ter se naj zgradi v Ljubljani“.

Gospod Radosl. Kovačič apeluje na zadovoljno postrtovalnost društvenikov v ta namen da bi se omogočilo prepeljanje zemeljskih ostankov rajnega tovarisa Jos. Frenensfelda iz daljne Češke. V to svrhu so se roke vseh navzočih zdatno odprle.

Urice v veselem medsebojnem delovanju in kramljanju med zborovanjem in potem v prijetni družbi med svojci so nam hitro prešle; le jedna senca nas je zmrzala na trenutek tem globokeje, ker je prihajala od gosp. tovarisa, II. društvenega, zapisnikarja, kateri je nameščen v trgu, kjer smo zborovali, a nas ni posetil niti pri zborovanju niti pozneje v družbi, da-si smo ga videli hoditi mimo hiš, v katerih smo se shajali.

J. Č.

Hum pri Ormoži. (Učiteljsko društvo.) Izvanredno mila zima uplivala je dobrodejno, da se je zbralo 1. februarija t. l. 15 udov v prostorih ormoške šole k občenemu zboru. Z veselim obrazom pozdravil je predsednik došle ude prvič v novem letu. Povdarjal je pri tem neko mlačnost, katera se je vgnezdila med člani društva. Kakor plevel, rekel je, mora biti odstranjen, da žito lepo raste in lep sad dozori, tako mora se odstraniti ta nepotreben gost, da bomo rekli koncem leta: „Bujno je raslo in cveto društvo naše in dozorel je hvalevreden sad.“ A veselje, ki je zavladalo po obrazih pričujočih, zgignolo je, ko so donele besede o izgubi onega, ki nam ga je neizprosna smrt ugrabila in položila materi zemlji v naročje. Umrl je namreč vzgleden ud društva, gosp. Ivan Jurša, učitelj v Ormoži, kateri

bil je večletni denarničar pri društvu. V znak so žalja vstali so pričujoči in mu izrekli trikratni „slava.“ Društvo zgubilo je nadalje tri društvenice, med katerimi se je najbolj odlikovala gđ. Milka Pirnat, učiteljica v Ormoži. Društvo priredilo ji je primerno odhodnico. Tudi njej, kot večletni odbornici in podpornici društva izrekli so pričujoči trikratni „živela!“ Društvo pridobilo je v minolem letu več novih udov, tako da šteje sedaj 20 rednih, 3 podpirajoče in 3 častne člane.

Po prečitanem in odobrenem zapisniku pričel je predsednik čitati dopise, med katerimi so posebne važnosti sledeči: a) dopis štajerskega „Lehrerbund-a“, zadevajoč zboljšanje učiteljskih plač. Dopisu priložene „spomenice“ odposlalo je načelnstvo vsem č. udom okr. šol. sveta, nekaterim odličnim občinskim zastopom, našemu deželnemu poslancu gosp. dr. J. Dečko-tu in jedno „ad circulandum vsem šolskim vodstvom“; ta pa je vsled hude zime na neki višavi zamrznila. G. dr. J. Dečko naznanil nam je, da je imel že itak namen, potegovati se v dež. zboru za zboljšanje gmotnega stanja. O že omenjeni „spomenici“ unela se je živahna debata ki se je končala s tem, da se nalaga dolžnost vsakemu društveniku, delovati v smislu omenjenega dopisa štajersk. „Lehrerbund-a.“ Izvolila se je posebna deputacija, katera naj bi se načelniku okrajnega zastopa poklonila, zročivši mu omenjeno spomenico s prošnjo, da jo blagohotno priporoča in podpira. b) Dopis „Zaveze“ zadevajoč tehtno vprašanje v „Učiteljskem domu.“ Na predlog gosp. Mejovškega ustreže se pozivu po kratki debati v tem smislu, da naj bi se „učit. dom“ postavil v Ljubljani združen s „konviktom.“ (Konec prih.)

Iz gorišk. okraja. (Vabilo.) „Uč. društvo za goriški okraj“ bode zborovalo dne 5. aprila 1894. ob 9. uri predpoludne v Gorici na slov. oddelku deželne kmetijske šole se sledečim vsopredem: I. O kmetijskih nadaljevalnih tečajih za učitelje, II. O zborovanju „Zaveze“ v Gorici let. leta. III. O „učiteljskem domu“, oziroma o „učiteljskih konviktih“, IV. Posamezni predlogi in nasveti. Z ozirom na važne točke vsopreda vabi k posebno obilnej udeležitvi odbor.

Iz laškega okraja. (Vabilo.) „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ ima svoje prih. zborovanje dne 27. marcija t. l. ob 10. uri dopoludne v okoliškejši šoli celjski. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Predavanje gosp. L. Šaha: „Oko“ —; učni poskus iz somatologije. 4. Nasveti. K prav obilnej udeležbi vljudno vabi odbor.

Iz gornjegraškega okraja. (Vabilo.) Gornjegraško učiteljsko društvo ima dne 1. aprila t. l. počenski točno ob 10. uri dopoludne v Bočni svoje zborovanje

po tem-le vspredu: a) Zapisnik. b) Dopisi. c) Prosto predavanje. d) Vplačevanje udnine. e) Volitev delegatov v „Zavezo“. e) Nasveti. K polnoštevilnej udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Ormoški okraj. Tukajšnje učiteljsko društvo namerava letošnje poletje v proslavo 40-letnice po-

roke Njih Velikanstva presv. cesarja Frana Josipa I. in presv. cesarice Elizabete prirediti slavnost vsega učiteljstva v ormoškem okraji. Vspored bode obsegal slavn. govor, petje in godbo. Slavnost bi se vršila julija ali avgusta t. l. Odbor vabi vse zavedno učiteljstvo k sodelovanju. Društvo bode tudi priredilo meseca maja izlet v proslavo 25-letnice šol. postav s posebno zanimivim vspreedom..

Dopisi in druge vesti.

Iz Kranjskega. (Konec.) Pa ne samo, da deluje proti nam zavist, ne — tu mora še inteligenca, ki se zove narodna, napredna, udrihati po ubogej pari — po učitelji, še ona mora zdihovati nad ogromnimi stroški, še ona mora kazati na nemarnega — že v kali izprijenega učitelja — na izvržek dijaštva! — Zares — še naučno ministerstvo dobiva s tem spričalo ubožnosti, ker je propisalo za učiteljsiše tako nizke zahteve, da jih vsak „izprijen dijak“ lahko premaga! Ne-li? — Je-li res dijak, kateremu se za trenutek ni ljubilo več učiti latinščine in grščine, ali oni, kogar je prignalo ubožstvo na učiteljsiše — tudi že izprijen material! — Je-li res samo oni sposoben za uspešno delovanje v človeške družbi, kateri ima v glavi vse latinske in grške klasike, če je pri tem tudi skrajno nepraktičen?! — Ako hočeš biti učitelj — dober narodov učitelj, ni ti treba toliko glave — treba ti je v prvej vrsti srca, gorkega srca za svoj poklic!

Vendar pa bi bilo prav, da se pripravnica preustroji, četudi na osem let vestnega pripravljanja, akoravno bi se radi tega vspehi v šoli še ne popeli do vrhunca, dokler se druge ovire ne odpravijo, pa vsaj bi nam naši nasprotniki ne mogli v enomer očitati! — Preskrbite učitelju dostojno izobraževanje, priskrbite pa mu tudi dostojno plačo!

Da, da — dostojna plača! Premala plača ovira uspešno delovanje učiteljevo v šoli! — „Ha, ha — torej vam je le za denar!“ — Ne sodite prehitro, poslušajte prej!

Postavite učitelja na samostalna tla, da bode mogel brez stranskih zaslužkov živiti sebe in svojo družino, da ne bode vsak trenutek zavisen od tega in onega, da bode mogel pogled prosto dvigati, da bode mogel reprezentovati učiteljski stan kot — častni stan!

In vi, napredna gospoda, zahtevate od učitelja zavednosti, stanovskega zanosa, odločnosti — pa mu dajete pri njegovem vstopu med svet beraško nagrado, pa ga izročate tem načinom njegovim sovražnikom, da, izročate ga vsakemu knetu na življenje in smrt.

Za časa šolanja njegovega zatira se učitelju vsa zavednost, vsa samostalnost in razsodnost — in še tisto malo idealov, kar si jih je ohranil porušite

mu vi, ko mu tako pristrižete peruti, da se ganiti ne more! Marsikateri stopi v občino s praznimi rokami, nag, z dolgom — pa naj se z navdušenim, gorkim srcem posveti šoli! Je-li čuda, da marsikateri omaga, ker mu tlačijo duha njegovega skrbi do brezupa?! — In ako hoče kdaj doseči boljše službo, koliko mora klečeplaziti, koliko hliniti — da, vsi — vsi činitelji združeni so, da vzmó učitelju ugled pri inteligenci in pri prostem narodu! Kdo je temu kriv? —

In vkljub vsemu temu se učiteljstvo zaveda ter ima srce za svoj poklic — pa še celo — slavo poje svojim tlačiteljem! — Le glej št. 25. „Slov. Naroda“. Je to res pisal učitelj? — Ni mogoče! — To je pseudo-učitelj ali pa je hinavec. — Ako je pa pisal iste besede v „Narodu“ res učitelj — klečeplazec, potem gospoda pa le še po nas! Zaslužimo!

—g—.

Iz Goriškega. (Zboljšanje učiteljskih plač — volilna pravica učiteljstva — obrtno-nadaljevalna šola slovenska — deželni šolski zalog — srednje šole v Gorici v dež. zboru.) Zboljšanje učiteljskih plač v našem deželnem zboru je imelo vsakovrstnih nasprotnikov — na obeh straneh — med slovenskimi in laškimi poslanci. Naši deželni očetje so kaj varčni gospodarji, kedar gre za učiteljstvo. Ko so se — vsaj v večini — dali prepričati, da dežela pač ne pojde na boben, ako se učiteljstvu vsaj nekoliko zboljša borno stanje, prišle so še druge ovire: namreč šolski zalogi. Na Goriškem imamo okrajne šolske zaloge mesto deželnega. Nekateri slovenski poslanci, kateri dobro poznajo ubožstvo učiteljstva, postali so vneti zagovorniki zboljšanja učiteljskih plač, a le s pogojem, da se ustanovi deželni šolski zalog, vsled katerega bi cela dežela jednako merno donášala za šolske potrebščine, kar bi bilo gotovo tudi pravično. Temu pa so se najodločneje uprli laški poslanci, kateri nočejo slišati o deželnem šolskem zalogu, ki je splaval torej zopet po Soči in ž njim tudi večje zboljšanje učiteljskih plač.

Prošnje učiteljskih društev za razširjeno volilno pravico učiteljstva izročil je bil lanskega leta dež. zbor v proučevanje in poročanje dež. odboru. V letošnjem zasedanju se je poročilo

vrnilo dež. odboru v daljno proučevanje posebno gledé na to, kak nasledek bi imela razširjena volilna pravica učiteljstva — na volitve v posamezne občinske zastope in na volitve v deželni zbor. Ali se ne kaže v tem nekaj praznega strahu...?

Lahi imajo v Gorici svojo laško obrtno nadaljevalno šolo, kakoršne Slovenci na Goriškem še nimamo. Istej šoli dovoljuje dež. zbor letno podporo 1000 gold. — Tudi Slovenci potrebujemo zelo take šole in politično društvo „Sloga“ vložilo je prošnjo na deželni zbor za podporo. Vsakdo bi si mislil, da kaj daje dež. zbor laškej šoli, dovolil bode tudi slovenski, a zastoj je bil vsak up. Če tudi je dež. in drž. poslanec slovenski, grof Alfred Coronini, ponudil za ustanovitev slov. šole 4000 gld. s pogojem, da dovoli dež. zbor 1000 gld. podpore, vendar se podpora ni dovolila — vsaj za letos ne. In glejte! ta zadeva je skoraj pokopala tudi zboljšanje učiteljskih plač. Kako bi se to skoraj zgodilo, ni mogoče razjasniti v kratkih stavkih. Zadošča naj, da ni prišlo do tega, za kar pa se ima učiteljstvo le zahvaliti vnetima zagovornikoma dr. A. Gregorčiču in dr. Al. Rojcu. Slava jima!

Goriška dežela ima v Gorici višjo gimnazijo in realko — oboje z nemškim učnim jezikom; blizu jednako je tudi na ženskem učiteljski. Dež. zbor je v prejšnjih letih vedno jednoglasno sklepal resolucije, da bi se srednje šole prestrojile tako, da bi bile za Slovence s slovenskim, za Lahe z laškim učnim jezikom. Prošnje dež. zbora pa so imele le negativen uspeh; pričelo se je na naših srednjih šolah v novejšem času še bolj pritiskati z nemščino. Razmere na naših srednjih šolah — posebno na gimnaziji so postale take, da propade blizu polovica dijakov radi strogosti nemških profesorjev, kateri imajo baje neki ukaz od zgoraj, da naj tako postopajo. To je dalo povod k ostrim interpelacijam v deželnem zboru tako od slovenske, kakor od laške strani. Radovedni smo, kak uspeh bodo te interpelacije imele. Ako pojde tako naprej, ne bomo imeli domačin na Goriškem niti polovico potrebne inteligence, kajti že sedaj je veliko praznih duhov-

skih služb; mnogo drugih državnih služb posedajo itak že tuji.

—e—

(Lep uspeh). Visoko c. k. ministerstvo za poljedelstvo je po c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj naročilo pri izdajatelji, gosp. Fran Vabiću, nadučitelji na Runcu blizu Ormoža, 100 slovenskih in 1000 nemških komadov brošurice „Učenci varujte naše koristne ptice glada in mraza ter jim nastavljajte valilnice“. Ob jednom mu je podelilo še lepo nagrado v denarjih. Čestitamo!

(Prav umestno) bi bilo, ko bi slavna šolsk. oblastva naročila šolskim vodstvom, naj bi se pouk letos od dne 20. marcija, ki je v sredi med prazniki in počitnicami, prestavil na 15. ali 29. dan marcija, jednorazrednicam pa celo odpustil. Diogen II.

Premembe pri učiteljstvu. Nadučitelji na svojih mestih so postali šolski voditelji gg.: Anton Lajnsič v Šmartnem v Rožni dolini, Janez Pavlišek v Račjem in Jakob Cvirni v Stopercih. Učitelj v Črešnovci, g. Blažko Tominc, imenovan je za nadučitelja v Globokem. Podučitelj v Vuhredu, g. Anton Voith, pride za definitivnega učitelja-voditelja v Brezno, podučitelj pri Novicerkvi (Ptuj), g. Anton Gradišnik, pa za učitelja k Št. Vidu nad Planino. — Podučiteljica v Št. Martinu pri Slovenjem Gradcu, gspdc. Gizela Dominikuš, postala je učiteljica ravno tam, za def. podučitelja tje pa pride g. Rudolf Koser, dosedaj v Št. Lovrenci v Slov. gor. — Stalno so potrjeni v svojih dosedanjih službah podučitelji oziroma podučiteljice: Gg.: Peter Kresnik v Gorici, Franc Kos v Št. Lenarti v Slov. goricah, Martin Lesjak v Rušah, Franc Kresnik na nemški šoli v Laškem trgu in Jožef Conč v Jarenini, potem gospodične: Balbina Zwayer v Št. Juriji ob Taboru, Terezina Bučar pri Sv. Duhu v Ločah, Helena Arko v Zrečah in Antonija Sterle v Trbovljah. — Podučitelj v Bruku, g. Otmar Prazak, imenovan je učiteljem na meščanski deški šoli v Mariboru. — G. Franc Serajnik, podučitelj pri Sv. Antonu v Slov. gor. pride v Hajdino, gospod Matej Tušek, podučitelj v Št. Lovrenci ob kor. žel. pa v Tepino. — Za učiteljice ročnih del so nameščene: Gospa Jera Gnus v Zgornji Rečici, gospa Marija Marschitz v Št. Lovrenci v Slov. goricah, gspdc. Micika Meško v Kamnici, gspdc. Ana Kapus za Slivnico in Rače, gspdc. Ivanka Jager v Rušah in gspdc. Katinka Glušič za Sv. Trojico in Sv. Benedikt.

Razpis natečajev.

Podučiteljski mesti

Na trirazrednih ljudskih šolah pri Novicerkvi in pri Sv. Lovrenci v Slov. goricah umestiti je po jedno podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilnem razredu defit. ali provizorično.

Prosilci in prosilke, zmožni nemškega in slovenskega jezika, naj vložijo svoje prošnje, ki morajo biti opremljene z zrelostnim spričevalom in z domovnico, eventuelno tudi s spričevalom učne usposobljenosti, potom predstojnega okr. šolsk. sveta do 1. aprila 1894 pri dotičnem krajnem šol. svetu.

Okrajni šolski svet Ptuj, 24. febr. 1894.

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 82.

Učiteljske službe.

Na štirirazredni ljudski šoli za deške v Ljutomeru (II. pl. vrsta) je učiteljska in jedna podučiteljska služba izpraznjena.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, spričevalom sposobnosti in z dokazom avstrijskega državljanstva obložene prošnje najdalje do 15. aprila 1894 po službenem potu pri krajnem šolskem svetu za slovensko šolo v Ljutomeru.

Okr. šol. svet Ljutomeru, 23. febr. 1894.

Predsednik.

Vsebina. I. Slovniska teorija Kernova (dr. Bežjak). — II. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah (H. Schreiner in J. Koprivnik). — III. Po deželnih zborih. — IV. Slovstvo: Slovenska čitanka (V. Korun). — V. Listek. — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji.

Lastnik in založnik: „Zaveza“.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.